
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BULUNDUKLARI İL EKONOMİSİNE KATKILARI: CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ¹

Necati Alp ERİLLİ²

Öz

Üniversiteler; toplumun sosyal ve kültürel altyapısını oluşturan en önemli kurumlardan biridir. Üniversiteye istihdam edilen personeller, kurum için yapılan harcamalar, yerel sektörler anlaşmaları ve öğrenci harcamaları nedeniyle üniversiteler; yerel ekonomilerin kalkınmasında önemli etkilere sahiptirler. Buldukları bölgenin havasının değişmesine sebep olan üniversiteler, bölgenin ekonomik faaliyetlerinde de canlanmaya sebep olmaktadır. Bu çalışmada, Cumhuriyet Üniversitesi öğrencilerinin 2017 yılı için, Sivas ili ekonomisine katkısı araştırılmıştır. Bunun için Cumhuriyet Üniversitesi öğrencilerine anket çalışması uygulanmıştır. Anket sonucunda, öğrencilerin çeşitli harcama kalemlerine göre harcadıkları miktarları tespit edilmiş ve sosyo-ekonomik özellikleri belirlenmiştir. İstatistikî karşılaştırmalar ile de harcama kalemlerinin farklılıkları belirlenmiştir. Son olarak, Cumhuriyet Üniversitesi öğrencilerinin Sivas ili ekonomisine katkısı miktar olarak hesaplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Harcama Kalemleri, Üniversite-Şehir İlişkisi, Öğrenci Harcamaları, Yerel Ekonomiler, Tüketim Harcaması Hesaplaması

CONTRIBUTIONS OF UNIVERSITY STUDENTS TO THE PROVINCIAL ECONOMY: CUMHURİYET UNIVERSITY EXAMPLE

Abstract

Universities; is one of the most important institutions that constitute the social and cultural infrastructure of the society. The personnel employed at the universities, the expenditures made for the institution, the agreements of the local sectors and the universities due to student expenses; have significant impacts on the development of local economies. The universities which cause the change of the air of the region they are in are also causing the revitalization of the economic activities of the region. The aim of the study is to determine the contribution of the students of Cumhuriyet University to Sivas province economy for 2017 year. For researching this, a survey study was applied to the students of Cumhuriyet University. As a result of the questionnaire, the amount of students spend according to various expenditure items was determined and their socio-economic characteristics were determined. Statistical comparisons have also identified differences in expenditure items. Finally, the contribution of the students of Cumhuriyet University to Sivas province economy is calculated as the amount.

Keywords: Expenditure Items, University-City Relations, Student Expenditures, Local Economies, Calculation of Consumption Expenditure

¹ Bu çalışma; Cumhuriyet Üniversitesi Proje Ofisi tarafından, İKT-106 numaralı "Cumhuriyet Üniversitesi Öğrencilerinin Sivas İli Ekonomisine Katkısı" adlı A-tipi proje olarak desteklenmiştir.

² Doç. Dr., Cumhuriyet Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Ekonometri Bölümü, aerilli@cumhuriyet.edu.tr, orcid.org/0000-0001-6948-0880

1. Giriş

Her şehre bir üniversite politikası çerçevesinde, ülkemizde üniversite sayısı 200'ü geçmiştir. Özel üniversite açmanın kolaylaştırılması, nitelikli öğretim elemanı sayılarının artması ve devlet desteği gibi konular sayesinde küçük illere, hatta ilçelere bile yeni üniversiteler açılmıştır. Her açılan üniversite veya fakülte, buldukları bölgelere ekonomik canlılık getirmektedir. Sadece personel istihdamı değil öğrenci harcamalarının, bölge ekonomilerine katkıları önemli boyutlara ulaşmaktadır. Son yıllarda yapılan Üniversite - Şehir ilişkileri hakkındaki çalışmalar da bu ekonomik boyutları daha rahat anlamamıza yardımcı olmaktadır.

Üniversite-Şehir ilişkileri aynı zamanda bölgesel ekonomik büyüme kavramını da beraberinde getirmektedir. Yeterince yatırım alamayan bölgeler için iyi birer ekonomik kaynak niteliğinde olan üniversiteler sayesinde, bölgesel kalkınma ve ekonomik canlanma söz konusu olabilmektedir.

Ekonomik büyüme kavramı gerek yerel ekonomilerde gerekse makro düzeyde gelişimi gösteren en önemli kavramlardan biridir. Bir ülkede üretim kapasitesinin, üretimin ve bunun sonucu milli gelirin artması ekonomik büyümeyi ifade eder. Ekonomik gelişme ise bir ülkede fert başına düşen milli gelirdeki artış miktarı yanında, aynı zamanda söz konusu ekonominin iktisadi ve sosyo-kültürel yapısının da iyileşmesini içeren daha geniş bir tanımdır. Böylece büyüme; ülke ekonomisindeki nicel değişmeyi ifade ederken, gelişme de ekonomideki nicel değişmelerin yanında nitel değişmeleri de kapsamaktadır (Dinler, 2013:616-617). Bir ülkede ekonomik büyüme ve ekonomik gelişme unsurlarından en önemlilerinden birisi eğitim-öğretim kurumlarıdır. Eğitim-öğretim kurumları, ülke ekonomilerini yalnızca ekonomik anlamda geliştiren kuruluşlar olarak değil aynı zamanda ekonomik gelişmenin sürdürülebilir olmasını sağlayan ve bunu sosyo-kültürel gelişmeyle destekleyerek entelektüel, bilimsel ve modern birikimin oluşmasını sağlayan fonksiyonlara da sahiptirler (Altuntaş ve Erilli, 2015).

Başta üniversiteler olmak üzere eğitim kurumlarının, ülkelerin bilimsel, kültürel, sosyal ve ekonomik gelişmesinde önemli rol oynadığı bilinen bir gerçekliktir. Eğitim kurumlarının toplumun sosyoekonomik yapıyı değiştirmedeki rolü dışında mekânsal organizasyonda da önemli rol oynadığı bilinmektedir (Ergun, 2014).

Üniversiteler; eğitim kurumlarının en üst seviyesi olarak kabul edilmektedir. Buldukları bölgeler için birçok alanda önemli katkıları olan kurumlardır. Bu alanların en önemlileri nitelikli insan yetiştirme, bilgi paylaşımı, hemen her alanda eğitim, iş imkanları sağlama ve diğer sosyal hizmetler olarak sayılabilir. Üniversitelerin genel etkileri, ekonomik ve sosyokültürel boyutlarda ele alınabilir. Bu konu ise başlı başına geniş bir araştırma konusu olmaktadır. Bu yüzden ekonomik işlev ve etkiler ile sosyokültürel işlev ve etkileri birbirinden bağımsız olarak ele almak zordur. Tek başına ekonomik olarak değerlendirilebilecek bir fonksiyonun, sosyokültürel etkileri olabileceği gibi, sosyokültürel olarak değerlendirilebilecek bir fonksiyonun da ekonomik etkiler yaratması doğaldır.

Üniversitelerin buldukları bölgeye olan katkılarını inceleyen çalışmalarda da bu bağlantı görülmektedir (Taşcı vd., 2008).

Üniversiteler; birçok önemli işlevlerinin yanı sıra, buldukları yerel yönetimlerin ekonomilerini de direkt etkileyen kurumlardır. Bu sayede toplam talep ve toplam istihdam düzeylerinin de artmasına etken olmaktadır. Eğitime yapılan harcamaları hem tüketim hem de yatırım harcaması olarak ikiye ayırabiliriz. Eğitim harcamalarının kısa dönemde bir getirisi yoktur. Tam olarak tüketim harcaması niteliğinde olduğu söylenebilir. Uzun dönemde ise bu harcamalar, milli gelirden artışa yol açmaktadır. Eğitim yatırımı azalan verimler kanununa tabi olmayan yatırım türüdür. Aynı zamanda eğitim diğer yatırımların verimliliğini artırır ve tamamlayıcı yatırım niteliğindedir (Savaş, 1996:257).

Üniversitelerin; insan sermayesini eğitmenin yanı sıra, istihdam ve harcamaları ile bölge ekonomisine yaptığı katkılar önemli boyuta ulaşabilmektedir. Buldukları bölgelerin istihdam ve gelirini önemli ölçüde artırabilen üniversiteler; ekonomik bir canlılık getirmekte ve para akışını artırmaktadırlar. Böylece yeni istihdam alanları ile de bölgesel kalkınmalara yardımcı olabilmektedir.

Bu çalışmada, bölgede önemli bir eğitim kurumu olarak Cumhuriyet Üniversitesi'nin bulunduğu il ve çevresine olan ekonomik katkısı incelenmiştir. Çalışmanın ikinci bölümünde Üniversite-Şehir ilişkisini inceleyen literatür derlenmesine yer verilmiştir. Üçüncü bölümde Üniversiteler ve Yerel Ekonomiler ilişkisi ele alınmış, dördüncü bölümde ise Cumhuriyet Üniversitesi Öğrencilerinin Sivas Ekonomisine Etkileri araştırmasının sonuçlarına yer verilmiştir. Yapılan anket çalışması ile elde edilen bilgiler yardımıyla, üniversite öğrencilerinin Sivas ekonomisine olan katkısı miktar olarak hesaplanmış ve yorumlanmıştır.

2. Literatür Taraması

Üniversite ve şehir ilişkisi, literatürde son yıllarda artan bir şekilde incelenmektedir. Yüksek eğitim kurumlarının artan nüfusları, ekonomik güçlerini de beraberinde getirmektedir. Bu yüzden de bu konu hakkında farklı şehir ve üniversite örneklerinin incelendiği çalışmalar artmaktadır. Tablo.1'de üniversitelerin yerel ekonomilere katkısını araştıran çalışmalar özetlenmiştir.

Literatür çalışmalarına genel olarak baktığımızda, üniversitelerin buldukları illere sağladıkları ekonomik katkıların anket yoluyla araştırılması ön plana çıkmaktadır. Üniversite personeli ve öğrencilerinin katkılarının, aylık ve yıllık bazda hesaplamaları yapılarak dolaylı ve doğrudan katkılara ulaşılmıştır.

Tablo 1: Üniversite-Şehir İlişkisi Literatür Taraması

Yazarlar	Kapsam
Temel ve Seker, 2017	Bu çalışmada, Bozok Üniversitesi'nin 10 yıllık gelişim sürecinde Yozgat'ın sosyal ve ekonomik gelişimine etkileri araştırılmıştır. Bu amaçla çalışmada araştırma yöntemi olarak "derinlemesine mülakat tekniği" kullanılmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre Bozok Üniversitesi Yozgat'ın gelişimine önemli sosyo-ekonomik katkılar sağlamaktadır. Ayrıca üniversitenin gelişmesiyle beklentilerin büyük ölçüde karşılanacağı öngörülmektedir.
Gümüş ve Ekiz, 2017	Kastamonu Üniversitesi'nin şehir ekonomisine yaptığı katkının araştırıldığı çalışmada, öğrencilerin toplam tüketim harcamalarının Kastamonu'ya 1 aylık katkısı yaklaşık 19.5 milyon TL, 1 yıllık katkılarının ise yaklaşık 173 Milyon TL olduğu belirlenmiştir.
Şahbudak ve Öztürk, 2017	Çalışmada cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi ve gelir değişkenleri çerçevesinde halkın üniversite algısının ölçülmesi amaçlanmıştır. Elde edilen veriler katılımcıların üniversiteye yönelik algılarının olumlu olduğunu ortaya koymaktadır.
Berberoğlu ve Ardıç, 2017	Üniversite kaynaklı harcamaların küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin gelirleri üzerine etkilerini incelemek amacıyla hazırlanan çalışmada üniversite öğrencilerinin, çalışanlarının ve kurumun doğrudan yaptığı harcamaların KOBİ gelirleri üzerine etkisini incelenmiştir. Araştırma bulgularına göre üniversitenin KOBİ gelirleri üzerine pozitif yönde katkıda buldukları tespit edilmiştir. Bu etki sırasıyla en çok Artvin Merkez, Borçka ve Hopa ilçelerinde gerçekleşmiştir.
Yayar vd., 2017	Amasya Üniversitesi'nin şehir ekonomisine katkısının araştırıldığı çalışmada sadece öğrenci harcamaları değil, harcama davranışlarını etkileyen faktörler de analiz edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin gelir elastikiyetini Engel formülü yardımıyla değerlendirmişlerdir.
Arslan, 2016	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi öğrencilerinin Sivas şehri ile olan sosyo-ekonomik ilişkilerinin memnuniyet analizi yapılmıştır. Çalışmada 630 öğrenciye anket uygulanarak öğrencilerin memnuniyet seviyesi ölçülmüştür. Çalışmanın bulguları, öğrencilerin Sivas şehri ile geliştirdikleri sosyal, ekonomik ve kültürel ilişkilerden genel anlamda memnuniyetsiz olduklarını göstermektedir.
Altuntaş ve Erilli, 2015	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi öğrenci ve personelinin, Sivas iline 2014 yılında 549 Milyon TL katkı yaptıkları hesaplanmıştır. Çalışmada ayrıca, mezuniyet ve kayıt için gelen öğrencilerin ailelerinin de harcamaları hesaplamalara dahil edilmiştir.
Korkmaz, 2015	Bayburt Üniversitesi öğrencilerinin il ekonomisine katkısını araştırmak amacıyla, anket yöntemi yoluyla öğrenci harcamalarının dağılımını incelenmiştir. Öğrencilerin aylık ortalama 432,66 TL harcama yaptıklarını belirlemiştir. Sonuç olarak öğrencilerin harcamalarının Bayburt ekonomisi için göz ardı edilemeyecek büyüklükte olduğu gösterilmiştir.
Arslan, 2014	Karatekin Üniversitesinin şehir ekonomisine etkisi araştırılmış ve 2013 yılı için aylık öğrenci başı 565 TL ve yıllık toplam 35,5 milyon TL olduğu belirlenmiştir. Üniversitenin şehir ekonomisine olumlu katkısı bulunduğu belirtilmiş ve genç nüfus artışının da şehir ekonomisine dinamizm kazandırdığı tespit edilmiştir.
Çayın ve Yapraklı, 2014	Çalışmada; Batman Üniversitesi'nin gelir ve istihdam üzerindeki doğrudan, dolaylı ve uyarılmış ekonomik etkilerini belirlemek amacıyla 2012-2013 akademik yılına ait istatistiksel verileri ve anket yöntemi kullanmıştır. Analiz bulgularına göre, Batman Üniversitesi'nin yerel gelir ve istihdam üzerindeki etkileri pozitif nitelikte bulunmuş ve Üniversitenin toplam uyarılmış etkisi, toplam doğrudan ve dolaylı etkisinden yüksek bulunmuştur.
Yayar ve Demir, 2013	Gaziosmanpaşa Üniversitesinin Tokat ili ekonomisine olan katkısının araştırıldığı çalışmada, öğrencilerin katkılarının 2012 yılında aylık 572 TL ve yıllık toplam 112 milyon TL olduğu belirlenmiştir. Toplam personel katkısının 52 milyon TL ve yatırım katkısı ise 87 milyon TL olarak belirlenmiştir. Üniversitenin Tokat iline katkısının yıllık 252 milyon TL olduğu tespit edilmiştir.
Özbay, 2013	Çalışmanın amacı, göreceli olarak "yeni kurulan üniversitelerdeki" personel ve öğrencilerin üniversitelerin kuruldukları yerlerdeki sosyal çevreyle yani kent (ve ilçe) insanları ile olan ilişkilerini ele almaktır. Araştırma sonucuna göre Niğde halkı üniversiteden memnun olsa da yeterince bağlı yapmadıkları belirlenmiştir.
Tösten vd., 2013	Diyarbakır Dicle Üniversitesi'nde ön lisans ve lisans programlarında öğrenim gören 829 öğrenciye anket uygulanana çalışmada, 2012 yılında üniversitedeki öğrencilerin ortalama olarak 550 TL ve 2013'te aylık 650 TL harcama yaptıkları belirlenmiştir.
Demireli ve Taşkın, 2013	Dumlupınar Üniversitesi'nin Kütahya iline katkısı araştırılmış ve 2010 yılında toplam katkının 15 milyon TL olduğu belirlenmiştir. Öğrenci giderlerinin önemli bir kısmının konaklama ve yiyecek alanlarında olduğu tespit edilmiştir
Çalışkan ve Demir, 2013	Çalışmada, Manisa İli Köprübaşı İlçesinde eğitim faaliyetini sürdüren meslek yüksekokulunda eğitim gören öğrencilerin harcamalarının ilçe ekonomisine katkısı araştırılmıştır. Araştırmada öğrencilerin harcama bütçesi içinde yer alan harcama gruplarının toplam içindeki payları da belirlenmiştir. Erkek öğrencilerin harcama tutarı kızlardan daha yüksek bulunmuştur. Harcama gruplarının payında cinsiyete göre en önemli farklılaşma kişisel bakım, barınma ve beslenme harcama gruplarında ortaya çıkmıştır.

Tablo 1: Üniversite-Şehir İlişkisi Literatür Taraması (Devam)

Yazarlar	Kapsam
Adıgüzel ve Sönmez, 2013	Isparta şehri ve Süleyman Demirel Üniversitesi'nin, Üniversite-Sanayi ve Kent etkileşiminin araştırıldığı çalışmada, Isparta bölgesinin rekabet avantajı elde etmesinde ve marka şehir olmasında ne gibi katkılar sağladığının belirlenmiş ve marka şehir stratejisi olarak bilim kent uygulamalarının ortaya konulmuştur.
Selçuk, 2012	Atatürk Üniversitesinin lisans ve lisansüstü örgün öğretim öğrencilerinin harcama analizleri ile Erzurum'a olan ekonomik katkılarının tespit edildiği çalışmada, öğrencilerin bir ayda ortalama 744,66 TL harcama yaptıkları; en çok barınmaya harcama yaparken en az sportif faaliyetlere harcama yaptıkları tespit edilmiş ve yılda yaklaşık 186,3 milyon TL şehre katkıda buldukları ortaya konulmuştur.
Sevüktekin vd., 2012	Uludağ Üniversitesi öğrencilerinin sosyo-ekonomik profillerini belirlemek amaçlanan çalışmada, Betimsel istatistiklerin yanında, lojistik regresyon analizi yardımıyla öğrencilerin üniversitemizden memnuniyetini ortaya koyan faktörler belirlenmiştir. Buna göre öğrenciler için en önemli faktörler; bölüm, kampüs olanaklar, otomasyon sistemi ve öğretim üyelerinin danışmanlık hizmetinden memnun olmaktır.
Öztürk vd., 2011	Üniversitelerin bir kente olan katkısını arttırmak ve topluma öncülük edebilmesini sağlamak için, altyapısını mümkün olduğunca tamamlamış illere kurulması gerekmektedir savından yola çıkılan çalışmada, üniversitelerin tüm ülkeye yaygınlaştırılması ve toplumun bütün kesimlerine eşit şekilde açık olması vurgulanmış ve literatür örnekleri ile durum değerlendirilmesi yapılmıştır.
Ceyhan ve Güney, 2011	Çalışmada; yeni kurulan ve Bartın şehrindeki tek üniversite olan Bartın Üniversitesinin şehrin ekonomisinde yaratacağı dolaysız, dolaylı ve uyarılmış etkiler 20 yıllık projeksiyonda incelenmiştir. Sonuç olarak üniversitenin 2014 yılında toplam 249.567.822TL gelir etkisi, toplam 5.865 kişi istihdam etkisi, toplam 165.561.164 TL yatırım etkisi yaratacağı bulunmuştur.
Kelly ve Iain, 2011	İngiltere'nin güney doğusunda yer alan Kent Üniversitesi'nin yerel ekonomiye katkıları araştırılmıştır. Analiz sonuçlarına göre 2010/11 Üniversite etkinlikleri yaklaşık 572 milyon pound olarak hesaplanmış ve 6785 kişi için bölgesel ekonomide iş sağlanmıştır.
Akçakanat vd., 2010	Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencilerinin Isparta iline katkıları, 2009 yılında aylık 474 TL ve yıllık 80 milyon TL olduğu belirlenmiştir. Harcamaların %59'nun yemek ve barınma alanında olduğu da ayrıca belirtilmiştir.
Öztürk vd., 2009	Kafkas Üniversitesi'nin şehir ekonomisine katkısının araştırıldığı çalışmada, üniversitenin Kars'ın tarımsal, sanayi ve ticaretin gelişmesi için etkin bir araştırma, eğitim ve danışmanlık hizmeti vermesi gerektiği sonucu en önemli detay olarak belirtilmiştir.
Sudmant, 2009	British Kolombiyası'nın ekonomik etkinliğinin araştırıldığı çalışmada, yıllık 10 Milyon Dolar olan üniversite ekonomisinin, British Kolombiyası ekonomisinin %5'i kadar olduğu vurgulanmıştır.
Işık, 2008	Çalışmada, 1992'de kurulan 24 üniversitenin, kuruldukları kentin nüfus artışına ve göç özelliklerine olan etkileri araştırılmıştır. 24 üniversiteden 9'u çeşitli nedenlerle araştırma dışında tutulmuştur. İncelenen 15 kentin verilerine göre, üniversite kurulan kentlerin büyük kısmında, 1975-1990 arasında gerileyen yıllık ortalama nüfus artış hızının, 1990 sonrasında önemli artışlar kaydettiği belirlenmiştir.
Kaşlı ve Serel, 2008	Balıkesir ili Gönen ilçesinden MYO'nun ilçe ekonomisine etkisinin araştırıldığı bu çalışmada, öğrencilerin 2006-07 döneminde ilçede 2,3 Milyon TL harcama yaptıkları hesaplanmıştır. Bu bağlamda, film kiralama ve internet kafelerdeki artışların öğrenciler sayesinde olduğu düşünülmektedir.
Bramwell ve Wolfe, 2008	Kanada Waterloo Üniversitesinin yerel ve bölgesel ekonomiye katkısının araştırılmıştır. Üniversitenin yerel ve bölgesel ekonomiye doğrudan katkısı olduğu gibi, işgücü ve istihdam yaratması, nitelikli personel ihtiyacını gidermesi gibi katkıları tespit edilmiştir.
Çatalbaş, 2007	Çalışmada Yerel ekonomi-üniversite ilişkileri ele alınmış, yerel kalkınma ve kalkınmada kutuplaşmış bölge yaklaşımını ele almış ve üniversitelerin yerel ekonomik katkısı ve kuruluş yeri ilişkisini incelemiştir.
Görkemli, 2003	Çalışma, Türkiye'nin öğrenci sayısı açısından en büyük üniversitelerinden biri olan ve araştırma tarihi itibarı ile kentteki tek üniversite olma özelliğini koruyan Selçuk Üniversitesi'nin Konya ekonomisine olan etkilerini irdelemeyi amaçlamıştır.
Ergün, 2003	Afyon Kocatepe Üniversitesi, Bolvadin MYO öğrenci ve personelinin ilçeye yaptıkları ekonomik katkıların araştırıldığı bu çalışmada, MYO'nun 2003 yılında toplam katkısı 300.000 olarak belirlenmiştir. Benzer şekilde, Bolvadin ilçesinde yaşayanların kişi başına 70,2 TL gelir artışı olduğu hesaplanmıştır.
Blackwell vd., 2003	Bu çalışmada eğitim Enstitülerinin ekonomik etkileri incelenmiştir. Eğitim kurumları nedeniyle oluşan harcamaların doğrudan ve dolaylı olarak ekonomiye katkı sağladığı tespit edilmiştir. Nitelikli insan gücünün artmasının da yerel ekonomi verimliliğini arttırdığı belirlenmiştir.
Stokes ve Coomes, 1998	Yükseköğretimin yerel ekonomi üzerine etkilerinin derinlemesine araştırıldığı çalışmada; üniversite harcamalarının kısa dönemde bölgesel gelire, işgücüne ve vergilere, uzun dönemde ise yatırımlara pozitif etkisi olduğu belirlenmiştir. Bölgedeki eğitim seviyesinin artmasının ise kısa vadede iş piyasasındaki nitelikli işgücünün, uzun vadede ise işgücü verimliliğinin artmasını sağladığı tespit edilmiştir.

3. Üniversiteler ve Yerel Ekonomiler

Yerel ekonomi kavramı; küçük bir bölgenin sahip olduğu ekonomiyi ifade eder. Yerel ekonomi mikro düzeyde olmakla beraber, zaman zaman bölgesel ekonomiler için kullanılmaktadır. Üniversitelerin bölgesel kalkınma üzerindeki etkileri, harcama istihdam temelli ve bilgi temelli ekonomik etkiler olarak sınıflandırılabilir (Glasson, 2003: 21-37). Üniversitelerin belirli bir yerde faaliyet göstermeleri, öncelikle o bölgede bir yatırımın yapılmasını gerektirmektedir. İkinci olarak üniversiteler, bölgede “işveren” rolünü üstlenerek çevresinde yaşayanlara iş imkânı sağlar. Üniversiteler ayrıca, ihtiyacı olan mal ve hizmetleri çevresinden sağlayarak buldukları yerde arz ve talep gücü oluşturur (Sürmeli vd., 2008:8-20).

Eğitim kavramını ekonomi kavramı ile eşleştiren birçok teori bulunmaktadır. Bu teorilerden biri de “Beşerî Sermaye Teorisi” olarak bilinir. En önemli beşerî sermaye bileşeni eğitim durumu olarak görülmektedir. Beşerî sermaye teorisi; eğitim ve işgücü verimliliğinin artırılarak ekonomik büyümeye yol açması üzerine kurulmuş bir teoridir. Eğitimin verimlilik üzerindeki bu olumlu etkileri kuşaklar boyu sürdüğü bilinmektedir (Altuntaş ve Erilli, 2015). Eğitimli anne ve babaların daha sağlıklı ve daha iyi beslenmiş çocuklar yetiştirme eğilimleri; çocuklarının, yaşamları boyunca daha verimli olmalarına yardımcı olmaktadır. Beşerî sermaye artışı, dolaylı ve dolaysız olarak verimliliği artırarak ekonomik büyümeye önemli katkıda bulunur. Ekonomik büyüme teorisi beşerî sermayenin gelişmesinin ve kullanımının, ekonomik büyümenin ve özellikle kişi başına ekonomik büyümenin belirleyicisi olduğunu belirtmektedirler (Baş, 2001).

Bölgesel sosyo-ekonomik gelişmenin gerçekleşmesinde ise üniversiteler, maddi alt yapı yatırımları, kurumsal alt yapı yatırımları, personel alt yapı yatırımları, sosyal ve ekonomik alt yapı yatırımları başta olmak üzere birçok unsurun oluşumunda etkili rol oynar. Bu sayede üniversiteler; buldukları yörenin sosyo-ekonomik gelişmesine, eğitim düzeyinin gelişmesine, yer altı ve yer üstü kaynakların değerlendirilmesine doğrudan katkı sağlamaktadır. (Karataş, 2002:58-105).

Üniversiteleri yerel ekonomiye katkısı genel olarak üç başlık altında incelenebilir: Direkt katkılar, dolaylı katkılar ve toplam katkılar (Lewis, 1998). Direkt katkılar; direkt gelir katkısı ve direkt istihdam katkısı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Direkt gelir katkısı; personele ödenen maaşları, direkt istihdam katkısı ise üniversitelerde çalışan idari ve akademik personelin katkısını göstermektedir. Dolaylı Katkılar; emek dışında kalan faktör sahiplerinin üniversiteye yaptıkları satışlar sonunda ortaya çıkan gelir ve istihdam artışını ifade eden katkılardır. Dolaylı katkılar; dolaylı gelir etkisi ve dolaylı istihdam katkısı olmak üzere iki kategoride incelenebilir. Dolaylı gelir katkısı; üniversite öğrencilerinin buldukları bölgeye olan katkıları, dolaylı istihdam katkısı ise üniversite öğrencilerinin toplam gelir katkısının, bir kişinin hizmet üretimine bölünmesi ile elde edilir. Toplam katkı ise direkt ve dolaylı katkılara bağlı olarak ortaya çıkmakta ve gelir ile istihdamdaki artışı ifade etmektedir (Erkekoğlu, 2000; Atik, 1999).

Bu ekonomik katkıların yanında, yapılan çevre düzenlemesi, yeni ve farklı kültürel, sportif ve eğlence mekânlarının açılması, farklı şehirlerden ve farklı kültürlerden gelen personel ve öğrencilerin yöre halkıyla ilişkileri sonucunda, yörenin sosyo-kültürel olarak da gelişmesine büyük katkıları olmaktadır. Bu doğrultuda ülkemizdeki üniversite sayısı sürekli artmış ve her ile bir üniversite kurulmuştur.

4. Cumhuriyet Üniversitesi Öğrencilerinin Sivas Ekonomisine Etkileri

Bu çalışmada; Cumhuriyet Üniversitesi öğrencilerinin Sivas iline yaptıkları Dolaylı katkıları araştırılmıştır. Araştırma için yapılan ankete 2050 öğrenci katılmıştır. Öğrencilere yapılan anket değerlendirmeleri üç başlık altında toplanmıştır. Bazı önemli sorulara ait demografik sonuçlar verildikten sonra, istatistiki karşılaştırmalara yapılmış ve son olarak da Cumhuriyet Üniversitesi öğrencilerinin Sivas ekonomisine katkısı parasal miktar olarak hesaplanmıştır.

Analizler SPSS.23 paket programı ile yapılmıştır. Çalışmada sorulan 14 temel soru için Cronbach Alpha katsayısı 0,711 olarak hesaplanmıştır ki bu değer; sayısal aralıkları ölçmek için kullanılan bir anket için yüksek bir skordur. Karşılaştırmalarda kullanılan hata payı ise 0,05 olarak belirlenmiştir.

4.1 Demografik Sonuçlar

Ankete katılan öğrencilerin %71,6'sı Merkez kampüste öğrenim görmekte iken %28,4'ü Sivas'ın çeşitli ilçelerinde öğrenim görmektedirler. Öğrencilerin %29,3'ü Sivashlı, %70,7'si Sivashlı olmayan öğrencilerdir ve 2050 öğrencinin %64'ü kız, %36'sı ise erkek öğrencidir. Öğrencilerinin fakülte ve yüksekokullarına göre dağılımı incelendiğinde; 2050 öğrencinin %51,2'si merkez kampüste bulunan fakültelerde, %17,4'ü merkez kampüste yer alan meslek yüksekokullarında, %28,4'ü ilçelerde bulunan yüksekokullarında ve %2,8'si ise enstitülerde okumaktadır.

Ankete katılan ve kirada kalan 1628 öğrencinin aylık kira ortalaması 366,13 TL olarak hesaplanmıştır. En ucuz kira 100 TL, en yüksek kira ise 1400 TL olarak belirtilmiştir. Ayrıca öğrencilere Sivas'ta geçirdikleri ortalama zaman sorulmuş ve 1 yılda ortalama 9,5 ay Sivas'ta kaldıkları belirlenmiştir. Sivashlı öğrencilerin ortalama 11,01 ay, Sivashlı olmayan öğrencilerin ise 8,87 ay Sivas'ta kaldıkları belirlenmiştir.

Tablo 2'de öğrencilerin aylık beslenme, barınma, giyim, ulaşım, sosyal etkinlik, haberleşme ve diğer harcamalara yaptıkları harcama aralıkları ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 2'den elde edilen sonuçlara göre Beslenme için ayrılan aylık ortalama harcama miktarı 149,26 TL, Barınma için ayrılan aylık ortalama harcama miktarı 239,93 TL, Giyim için ayrılan aylık ortalama harcama miktarı 125,56 TL, Ulaşım için ayrılan aylık ortalama harcama miktarı 89,36 TL, Sosyal Etkinlikler için ayrılan aylık ortalama harcama miktarı 92,39 TL, Haberleşme için ayrılan aylık ortalama harcama miktarı 73,51 TL ve Diğer Harcamaları için ayrılan aylık ortalama harcama miktarı 108,29 TL olarak hesaplanmıştır.

Tablo 2: Öğrencilerin Aylık Ortalama Harcama Kalemleri

TL	Beslenme		Barınma		Giyim		Ulaşım		Sosyal Etkinlik		Haberleşme		Diğer	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
0-100	843	41,12	414	21,48	1121	54,68	1518	74,05	1524	74,34	1761	85,9	1418	69,17
101-200	731	35,65	531	27,56	560	27,32	374	18,24	341	16,63	193	9,41	319	15,56
201-300	271	13,21	431	22,37	219	10,68	101	4,93	97	4,73	49	2,39	162	7,9
301-400	105	5,12	152	7,89	86	4,2	21	1,02	44	2,15	21	1,02	90	4,39
401-500	53	2,58	184	9,55	27	1,32	12	0,59	18	0,88	2	0,1	23	1,12
501-Üzeri	47	2,29	215	11,16	37	1,8	24	1,17	26	1,27	24	1,17	38	1,85
Toplam	2050	100	1927	100	2050	100	2050	100	2050	100	2050	100	2050	100

Tablo 2'deki sonuçlara baktığımızda, en çok ortalama harcama miktarı beklendiği gibi Barınma için olmaktadır. Beslenme, giyim ve diğer harcamalar (sigara, hobi vs.) da aylık 100 TL ortalamasının üzerinde bulunmuştur. Rekabet halindeki GSM operatörlerinin öğrenci uygulamaları sayesinde, en az harcama miktarı Haberleşme kalemi için hesaplanmıştır.

Yukarıda aylık ortalama harcamaları verilen harcama kalemleri, öğrencilerin Sivaslı olup olmamasına göre Tablo 3'da özetlenmiştir. Tablo.3'de verilen sonuçlara göre, Sivaslı olmayan öğrencilerin Sivaslı olan öğrencilere göre beslenme için daha fazla harcama yaptıkları buna karşılık Sivaslı öğrencilerin ise daha fazla giyim, ulaşım, haberleşme, sosyal aktivite ve diğer harcamalarının olduğu görülmektedir.

Tablo 3: Temel Harcama Kalemlerinin Öğrencilerin Sivaslı Olup Olmamasına Göre Ortalamalarının Karşılaştırılması

	Sivaslı Öğrenciler	Sivaslı Olmayan Öğrenciler
Beslenme	146,06 TL	153,22 TL
Barınma	149,31 TL	262,78 TL
Giyim	146,92 TL	116,99 TL
Ulaşım	101,79 TL	83,11 TL
Sosyal Aktivite	97,6 TL	86,4 TL
Haberleşme	74,01 TL	69,97 TL
Diğer	108,97 TL	104,06 TL

Tablo 3'e benzer şekilde, Tablo.4'de temel harcama kalemlerinin kız ve erkek öğrencilere göre ortalamaları hesaplanmıştır.

Tablo 4: Temel Harcama Kalemlerinin Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Ortalamalarının Karşılaştırılması

	Kız Öğrenciler	Erkek Öğrenciler
Beslenme	136,63 TL	176,89 TL
Barınma	243,97 TL	232,86 TL
Giyim	126,82 TL	133,05 TL
Ulaşım	88,47 TL	96,59 TL
Sosyal Aktivite	87,80 TL	111,74 TL
Haberleşme	72,37 TL	80,67 TL
Diğer	91,21 TL	155,36 TL

Harcama kalemlerine bakıldığında sadece barınma harcamalarında kız öğrencilerin erkeklere göre aylık daha fazla harcama yaptıkları görülmektedir. Diğer kalemlerde erkek öğrencilerin harcamaları, kız öğrencilerin harcamalarından daha fazla olduğu görülmektedir. Özellikle diğer harcamalar kaleminde erkek öğrencilerin %70,33 daha fazla harcadıkları dikkat çekmektedir. Bu kalemde online oyunlar, sigara harcamaları, halı saha gibi sportif faaliyetler için yapılan harcamaların erkek öğrenciler tarafından daha fazla yapıldığı sonucu çıkarılabilir.

Tablo 5’de ise Cumhuriyet Üniversitesi öğrencilerinin Sivaslı olup-olmama, cinsiyet ve merkez kampüs-ilçelerdeki okullar değişkenleri baz alınarak, belirlenen harcama kalemlerine göre ortalamaları verilmiştir.

Tablo 5: Temel Harcama Kalemlerinin Cinsiyet-Kampüs-Memleket durumlarına Göre Ortalamalarının Karşılaştırılması

		Merkez Kampüs		İlçelerdeki Okullar	
		Sivaslı	Sivaslı Olmayan	Sivaslı	Sivaslı Olmayan
Kız	Beslenme	136,16 TL	149,66 TL	117,35 TL	117,16 TL
	Barınma	167,75 TL	312,63 TL	134,78 TL	202,29 TL
	Giyim	141,79 TL	121,65 TL	117,35 TL	122,76 TL
	Ulaşım	99,52 TL	80,54 TL	79,55 TL	93,17 TL
	Sosyal Aktivite	95,51 TL	87,61 TL	58,51 TL	85,31 TL
	Haberleşme	73,38 TL	67,67 TL	61,11 TL	81,51 TL
	Diğer	91,12 TL	88,29 TL	60,86 TL	101,33 TL
Erkek	Beslenme	164,77 TL	192,26 TL	176,19 TL	153,45 TL
	Barınma	177,16 TL	268,11 TL	157,69 TL	227,86 TL
	Giyim	164,53 TL	118,71 TL	176,82 TL	118,79 TL
	Ulaşım	114,37 TL	81,83 TL	125 TL	104,07 TL
	Sosyal Aktivite	130,95 TL	106,8 TL	119,23 TL	97,72 TL
	Haberleşme	90,12 TL	71,22 TL	93,9 TL	88,97 TL
	Diğer	173,03 TL	145,78 TL	160,26 TL	155,92 TL

Tablo 5'deki sonuçlara bakıldığında, bazı kalemlerdeki ortalama sonuçların cinsiyet, öğrencilerin Sivaslı olup olmama ve merkez kampüs veya ilçedeki okullara göre değişiklikler gösterdiği görülmektedir.

İlçede okuyan Sivaslı olmayan kız öğrencilerin, ilçede okuyan Sivaslı kız öğrencilerden; Giyim, Ulaşım, Sosyal Aktivite, Haberleşme ve Diğer Harcamalar için daha fazla harcama yaptıkları görülmektedir. Bu kalemlerde, merkez veya ilçelerde okuyan erkek öğrenciler ile merkez kampüste okuyan kız öğrencilerin Sivaslı olanların ortalamaları Sivaslı olmayan öğrencilerden daha fazla çıkmıştır. Burada, ilçelerde okuyan Sivaslı olmayan kız öğrencilerin diğer öğrenci gruplarına göre daha aktif oldukları sonucu çıkarılabilir. Barınma kaleminde beklendiği gibi Sivaslı olmayan öğrenciler, tüm gruplarda Sivaslı öğrencilere göre daha fazla harcama yaparlarken, Beslenme bakımından ilçelerde okuyan Sivaslı öğrenciler daha fazla harcama yaptıkları görülmektedir.

Öğrencilerin Sivaslı olup olmadıklarına göre Barınma harcamalarındaki farklar en fazla farkların olduğu kalemdir. Bu farklar beklenen farklardır. Bunların haricinde en büyük fark ise ilçelerde okuyan kız öğrencilerin Sivaslı olup olmadıklarına göre yaptıkları diğer harcamalardır ki iki grup arasındaki fark yaklaşık %40 civarındadır.

3.2 İstatistiksel Karşılaştırmalar

Bazı değişkenlere göre, öğrencilerin harcama kalemleri arasında istatistiksel olarak fark olup olmadığı Ki-kare analizi ile araştırılmıştır.

Buna göre; Beslenme, Barınma, Giyim, Sosyal Etkinlikler, Haberleşme ve Diğer harcamalar değişkenlerine göre cinsiyete göre anlamlı fark bulunurken ($p<0,05$), Ulaşım değişkenine ($p=0,052$) göre anlamlı fark bulunmamıştır.

Merkez kampüs ve ilçelerde okuma duruma göre ilgili değişkenler arasındaki farklara bakıldığında sadece diğer harcamalar değişkenine göre istatistiki fark bulunmamış ($p=0,734$), diğer tüm harcama kalemleri bakımında ise istatistiki bir fark bulunmuştur ($p<0,05$).

Öğrencilerin Sivaslı olup-olmama durumuna göre harcama kalemleri incelendiğinde, Sosyal etkinlikler ($p=0,088$) ve diğer harcamalar ($p=0,392$) bakımından fark bulunmamış iken, diğer tüm harcamalar bakımından istatistiki bir fark bulunmuştur ($p<0,05$).

Bu çalışmada kullanılan veriler 2017 yılında yapılan anket çalışmasının değerlendirilmesi ile oluşturulmuştur. Benzer şekilde 2014 yılında Altuntaş ve Erilli (2015) çalışması da Sivas Cumhuriyet Üniversitesi öğrencileri ve personelinin Sivas iline katkısını araştırmıştır. Her iki çalışmadan elde edilen öğrenci harcamalarının temel harcama kalemlerine göre aylık ortalamaları Tablo 6'da verilmiş ve karşılaştırılmıştır. Böylece geçen 3 yıllık süre zarfında ortalamalar arası değişimlerin ne kadar olduğu gözlenmiştir. Fakat, 2014 ve 2017 yılları arasında enflasyon farkından dolayı alım gücü farkları olduğu bilinmektedir. Bu farkların ortadan kaldırılması için 2017 yılı sonuçlarının enflasyona göre reel hale getirilmiş hali de Tablo 6'ya eklenmiştir. Tabloda yer alan realize değerler, Türkiye

Cumhuriyeti Merkez Bankası'nın internet sitesinde yer alan enflasyon hesaplayıcısı modülü ile hesaplanmıştır (TCMB, 2018).

Tablo 6: Temel Harcama Kalemlerinin 2014 ve 2017 Yıllarına Göre Aylık Ortalamaları

	2014*	2017	2017 Reel
Beslenme	117,606	149,268	113,082
Barınma	212,156	226,318	171,453
Giyim	98,097	118,866	90,05
Ulaşım	75,815	86,688	65,673
Sosyal Etkinlik	87,932	89,295	67,648
Haberleşme	67,457	71,976	54,527
Diğer Harcama	100,681	102,761	77,849

*Kaynak: Altuntaş ve Erilli (2015)

Tablo 6'ye bakıldığında, 2017 yılında yapılan aylık harcamalarının hepsinde artış görülmektedir ki enflasyon hesabını da işin içine kattığımızda bu normal bir sonuçtur. Bu yüzden 2017 yılı için enflasyona göre realize edilmiş sonuçlar ile 2014 yılı sonuçlarını birlikte incelediğimizde her kalemdede azalma olduğu görülmektedir. Azalma oranlarına bakıldığında; beslenme harcamalarında %3,8 ile en az azalma, sosyal etkinliklerde %23 ile en fazla azalma meydana gelmiştir. Bunun yanı sıra diğer harcamalarda (sigara, kozmetik vs.) %22,7; haberleşmede %21,2; barınmada %19,2; ulaşımda %15,4 ve giyinmede %8,3'lük azalmalar olmuştur (Merkez Bankası'nın web sitesinde yer alana modül sayesinde yapılan bu hesaplamalar, 2014-12 ve 2017-12 dönemleri arasındaki enflasyonun %32,17 olduğunu göstermektedir).

İstatistiki karşılaştırma sonucuna göre ise beslenme harcaması bakımından 2014 ve 2017 yıllarına göre fark bulunmamış iken ($p=0,466$), diğer tüm harcama kalemleri bakımından anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,05$).

Tablo 7: Temel Harcama Kalemlerinin Yıllara Göre ve Memleket Durumuna Göre Aylık Ortalamaları

	2014*		2017	
	Sivaslı Öğrenciler	Sivaslı Olmayan Öğrenciler	Sivaslı Öğrenciler	Sivaslı Olmayan Öğrenciler
Beslenme	105 TL	128 TL	146,06 TL	153,22 TL
Giyim	116 TL	97,4 TL	146,92 TL	116,99 TL
Ulaşım	91,5 TL	72,2 TL	101,79 TL	83,11 TL
Sosyal Aktivite	91,3 TL	90,6 TL	97,6 TL	86,4 TL
Haberleşme	68,2 TL	68,3 TL	74,01 TL	69,97 TL
Diğer	110,5 TL	103,8 TL	108,97 TL	104,06 TL

*Kaynak: Altuntaş ve Erilli (2015)

Son olarak Tablo 7'de 2014 ve 2017 yılları için öğrencilerin Sivaslı olup-olmama durumlarına göre aylık harcama ortalamaları verilmiştir. Buna göre sosyal aktivite ve haberleşme harcamaları bakımından fark bulunamazken

(p=0,522 ve p=0,481), diğer harcama kalemleri bakımından fark bulunmuştur (p<0,05).

3.3. Cumhuriyet Üniversitesi öğrencilerinin Sivas ekonomisine katkısı

Cumhuriyet Üniversitesi öğrencilerinin Sivas ekonomisine katkısı, aşağıda verilen formül yardımıyla hesaplanmıştır. Hazırlanan formülde; merkez kampüste kalan öğrenciler ve ilçelerde kalan öğrenciler için ayrı ayrı hesaplama yapılmıştır. Benzer şekilde, Sivaslı olan ve olmayan öğrencilerin yılda Sivas'ta kaldıkları süreler ayrı ayrı belirlenerek hesaplamalara dahil edilmiştir. Sivaslı olmayan öğrenciler için Yurt ve Kira toplamı ayrıca hesaplanmıştır. En sonunda da tüm hesaplamalar birleştirilmiştir.

[Sivaslı Öğrencilerin Oranı x Toplam Öğrenci Sayısı x Sivaslı Öğrencinin Aylık Ortalama Harcaması (Kira-Yurt Hariç) x Sivas'ta Kalma Süresi] + [Sivaslı Olmayan Öğrencilerin Oranı x Toplam Öğrenci Sayısı x Sivaslı Olmayan Öğrencinin Aylık Ortalama Harcaması (Kira-Yurt Hariç) x Sivas'ta Kalma Süresi] + [Kira - Yurt Toplamı]

Yukarıda verilen formülde kullanılmak üzere Kira-Yurt toplam formülü şu şekilde hesaplanacaktır:

Kira - Yurt Toplamı= [Aylık Kira x 12 ay x Evde kalanların Yüzdesi] + [Devlet Yurdu Kirası x 9 Ay x Devlet Yurdunda Kalanların Yüzdesi] + [Özel Yurt Kirası x 9 ay x Özel Yurtta Kalanların Yüzdesi])

Yukarıda verilen formüle göre Cumhuriyet Üniversitesi Merkez Kampüste öğrenim gören Sivaslı öğrencilerin Sivas ekonomisine katkısı yıllık **133.106.807,4 TL**, Sivas dışından gelen öğrencilerin Sivas ekonomisine katkısı yıllık **184.649.257,5 TL** ve toplam kira-yurt bedeli ise **105.414.854,3 TL** olarak bulunmuştur.

Merkez kampüsteki öğrencilerin toplam katkısı şu şekildedir:

133.106.807,4+184.649.257,5+105.414.854,3= 473.170.919,2 TL

Yine yukarıda verilen formüle göre Cumhuriyet Üniversitesi İlçelerinde öğrenim gören Sivaslı öğrencilerin Sivas ekonomisine katkısı yıllık 8.187.432,901 TL, Sivas dışından gelen öğrencilerin Sivas ekonomisine katkısı yıllık 33.114.531,31 TL ve toplam kira-yurt bedeli ise 12.307.302,67 TL olarak bulunmuştur.

İlçelerde öğrenim gören öğrencilerin toplam katkısı şu şekildedir:

8.187.432,901+33.114.531,31+12.307.302,67= 53.609.266,88 TL

Buna göre öğrenci harcamalarının genel toplamı ise şu şekilde hesaplanmıştır:

473.170.919,2 + 53.609.266,88 = 476.780.186,08 TL

Hesaplanan bu değere, mezuniyet ve kayıt zamanında şehir dışından gelen öğrenci yakınlarının yaptıkları harcamaları da eklemek gerekmektedir. Bunun için 2016-2017 yılında mezun durumunda olan öğrencilere sadece mezuniyet ile ilgili soruların sorulduğu anketler yapılmıştır. 2016-2017 öğretim yılında yaklaşık 7000 öğrenci mezuniyet törenine katılmıştır. Bu öğrencilerden 412'sine anket yapılmıştır. Anket sonuçlarına göre Sivaslı olan öğrenciler için ortalama 4,4 kişi şehir dışından gelmiş ve ortalama 1,73 gün kaldıkları belirlenmiştir. Bu kişilerin günlük beslenme harcaması ortalama 30 TL olduğu belirlenmiştir. Buna göre Sivaslı olmayan öğrencilerin yakınlarının Sivas'a yaptıkları toplam harcama şu şekilde bulunmuştur:

$$7000 \times 0,293 \times 1,73 \times 132 = \underline{468.366,36 \text{ TL}}$$

Benzer şekilde Sivaslı olmayan olan öğrenciler için ise ortalama 3,09 kişi şehir dışından gelmiş ve ortalama 1 gün kalmışlardır. Günlük konaklama harcaması ortalama 80 TL ve beslenme harcaması ortalama 40 TL bulunmuştur. Ortalama beslenme ve barınma masrafı 120 TL ve ortalama kişi sayısı 3,09 değerleri çarpılarak, bir öğrencinin yakınlarının 370,8 TL Sivas'a katkı yaptığı belirlenmiştir.

Buna göre Sivaslı öğrencilerin yakınlarının Sivas'a yaptıkları toplam harcama şu şekilde bulunmuştur:

$$7000 \times 0,707 \times 1 \times 370,8 = \underline{1.835.089,2 \text{ TL}}$$

Mezuniyet törenine gelen öğrenci yakınlarının etkisi gibi kayıt zamanı gelen öğrenci yakınlarının Sivas'a yaptıkları katkılar da hesaplanmıştır. 2016-2017 öğretim yılında merkez kampüs ve ilçelerdeki fakülte ve yüksek okullara 9331 öğrenci kayıt yaptırmıştır. 433 birinci sınıf öğrencisine okul dönemi başladıktan sonra konu ile ilgili anket yapılmıştır. Her öğrenci için ortalama 2 kişinin geldiği, ortalama 1 gün kaldıkları ve günlük kişi başı ortalama 50 TL harcadıkları belirlenmiştir.

Kayıt için gelen öğrenci yakınlarının toplam harcaması şu şekilde hesaplanmıştır:

$$9331 \times 0,707 \times 50 \times 2 \times 1 = \underline{659.701,7 \text{ TL}}$$

Sonuç olarak Cumhuriyet Üniversitesi öğrencilerinin 2017 yılında Sivas iline yaptıkları toplam katkı, yukarıda hesaplanan değerlerin toplamı olarak şu şekilde bulunmuştur:

$$476.780.186,08 \text{ TL} + 468.366,36 \text{ TL} + 1.835.089,2 \text{ TL} + 659.701,7 \text{ TL} \\ = \\ \underline{479.743.343,3 \text{ TL}}$$

5. Sonuç ve Öneriler

Birçok şehirde olduğu gibi, 1974 yılında kurulan Cumhuriyet Üniversitesi de Sivas ilinin en önemli gelişim unsurlarından biridir. 2017 yılı itibariyle 56.317 öğrenciye sahip üniversite; Sivas'ın kalkınmasında, gelişmesinde ve saygınlığında, öncü; ekonomik ve siyasal yaşamında etkin rol oynayan kültürel bir iletişim merkezidir.

Bu çalışmada, Cumhuriyet Üniversitesi öğrencilerinin 2017 yılında Sivas iline yaptıkları ekonomik katkı araştırılmıştır. Bunun için 2050 öğrenciye yüz yüze anket çalışması yapılmış ve sorulara verilen cevaplar derlenerek, öğrencilerin harcama kalemlerine göre çeşitli değişkenler için ortalamaları bulunmuştur.

Çalışmada ilk önce bu konu ile ilgili literatür çalışmalarına yer verilmiştir. Analiz kısmında ise yapılan anketler demografik ve istatistiki olarak değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır.

Yapılan hesaplama göre Cumhuriyet Üniversitesi Merkez Kampüste öğrenim gören Sivaslı öğrencilerin Sivas ekonomisine katkısı yıllık 133.106.807,4 TL, Sivas dışından gelen öğrencilerin Sivas ekonomisine katkısı yıllık 184.649.257,5 TL ve toplam kira-yurt bedeli ise 105.414.854,3 TL olarak bulunmuştur. Benzer şekilde Cumhuriyet Üniversitesi İlçelerinde öğrenim gören Sivaslı öğrencilerin Sivas ekonomisine katkısı yıllık 8.187.432,901 TL, Sivas dışından gelen öğrencilerin Sivas ekonomisine katkısı yıllık 33.114.531,31 TL ve toplam kira-yurt bedeli ise 12.307.302,67 TL olarak bulunmuştur.

Çalışmada ayrıca son sınıf öğrenişlerinin mezuniyet törenleri için ve 1. sınıf öğrencilerinin kayıt için gelen yakınlarının konaklama ve beslenme harcamaları da hesaplanmıştır. Sonuç olarak Cumhuriyet Üniversitesi'nde okuyan 56.317 öğrencinin Sivas ekonomisine 2017 yılındaki katkısı 479.743.343,3 TL olarak bulunmuştur.

Altuntaş ve Erilli (2015) çalışmasında 348.703.109 TL olarak hesaplanan bu değer, yaklaşık %37,5 artarak 480 Milyon TL civarlarına çıkmıştır. Oldukça yüksek olan bu değer ile öğrenci katkılarının Sivas için ne kadar önemli olduğu bir kez daha görülmektedir. Son yıllarda yapılan benzer üniversite-şehir çalışmalarına baktığımızda, üniversite ve yerel ekonomi ilişkilerinin oldukça önemli olduğu vurgulanmıştır. Üniversitelerin, özellikle küçük il ve ilçelerdeki varlıkları, yerel ekonomilerinin temel dayanaklarıdır. Bu yüzden de üniversite-şehir ilişkileri her zaman sağlam tutulmalı, ortak projeler ile ilişkiler süreklilik arz etmelidir. Bu tarz çalışmaların birkaç yıl aralıklar ile tekrarlanmaları da gelinen mevcut durumları analiz etmek için de oldukça önemlidir.

Anket çalışmasında Sivas ili, esnafı ve yaşam şartları hakkında da sorular mevcuttur. Bu çalışmada değinilmeyen bu sorulara verilen cevaplar, ilgili kurumlar ile paylaşılarak, üniversite-şehir ilişkisi derinlemesine analiz edilecektir. Böylece sadece il ekonomisi için değil, kültürel ve sosyal alanda her türlü değişim ve paylaşım için de çalışmalar yapılacaktır.

Kaynakça

- Adıgüzel, O. ve Sönmez, Ö. (2013). Üniversite-Sanayi-Kent Etkileşimi Ve Bir Markalaşma Stratejisi Olarak: Bilim Kent Uygulamaları ve Isparta Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2 (18), 279-307.
- Akçakanat, T., İ. Çarıkçı ve Dulupçu M. A. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Buldukları İl Merkezine Ekonomik Katkıları ve Harcama Eğilimleri: Isparta 2003-2009 Yılları Örneği. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22, 165-178.
- Altuntaş, C. ve Erilli, N.A. (2015). Cumhuriyet Üniversitesi'nin Sivas İli Ekonomisine Katkısı. *Sirt Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisadi Yenilik Dergisi*, 3 (1), 11-21.
- Arslan, F. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Şehirle Kurduğu Ekonomik ve Sosyal İlişkilerden Memnuniyet Analizi: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Örneği. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5 (4), 1103-1120.
- Arslan, H. (2014). Çankırı Karatekin Üniversitesinin Kente Ekonomik Katkısı ve Öğrenci Harcamalarının Farklı Değişkenler Açısından Analizi. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12, 114- 127.
- Atik, H. (1999). Üniversitelerin Yerel Ekonomiye Katkıları: Teori ve Erciyes Üniversitesi Üzerine Bir Uygulama. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15, 99-109.
- Baş, K. (2001). Ekonomik Büyüme, Gelir Dağılımı, Eğitim ve Nüfus Artışı İlişkileri: Türkiye Örneği. *Hacettepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, 19 (1), 47-60,
- Berberoğlu M. ve Ardıç M. (2017). Üniversite Kaynaklı Harcamaların Kobi Gelirleri Üzerine Etkileri: Artvin Örneği. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(20).
- Blackwell, M., Cobb S. ve Weinberg D. (2002). The Economic Impact of Educational Institutions: Issues and Methodology. *Economic Development Quarterly*, 16(1), 88-95.
- Bramwell, A. ve Wolfe D. A. (2008). Universities And Regional Economic Development: The Entrepreneurial University Of Waterloo. *Research Policy*, 37, 1175-1187.
- Ceyhan, M. S. ve Güney G. (2011). Bartın Üniversitesi'nin Bartın İl'inin Ekonomik Gelişimine 20 Yıllık Projeksiyonda Katkılarının Değerlendirilmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 183-207.
- Çalışkan, Ş. ve Demir F. (2013). Celal Bayar Üniversitesi Köprübaşı Meslek Yüksekokulu Öğrenci Harcamalarının Bileşimi ve İlçe Ekonomisindeki Yeri. *CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (3), 357-371.
- Çatalbaş, N. (2007). Üniversite-Yerel Ekonomi İlişkisinde Kutuplaşma Teorisi İyi Bir Model Olabilir Mi?. *Selçuk Üniversitesi. İ.İ.B.F. Dergisi*, Yerel Ekonomiler Özel Sayısı, 90-101.
- Çayın, M. ve Yapraklı, S. (2014). Üniversitelerin Yerel Gelir ve İstihdam Üzerindeki Etkileri: Batman Üniversitesi Üzerine Bir Uygulama. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 15 (29), 155-172.

- Demireli, C. ve Taşkın E. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Buldukları Şehre Ekonomik Katkıları: Kütahya İl Merkezi Örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 37, 312-328.
- Dinler, Z. (2013). *İktisada Giriş*. Bursa: Ekin Basın Yayın Dağıtım.
- Ergun C. (2014). Üniversite ve Kent İlişkisi Üzerine Görüşler: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31, 216 – 237.
- Ergün, E. (2003). A. K. Ü. Bolvadin Meslek Yüksekokulunun Bolvadin'in Sosyo - Kültürel Yapısına ve Ekonomisine Katkıları. *Afyon Kocatepe Üniversitesi U.B.F. Dergisi*, 5 (1), 63-78.
- Erkekoğlu, H. (2000). Bölge Üniversitelerinin Yerel Ekonomiye Katkıları: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Örneği. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16, 211-229.
- Glasson, J. (2003). The Widening Local And Regional Impacts Of The Modern Universities - A Tale Of Two Cities. *Local Economy Journal*, 18, 21-37.
- Görkemli, H. N. (2003). Selçuk Üniversitesi'nin Konya Kent Ekonomisine Etkileri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22, 169-186.
- Gümüş N. ve Ekiz N. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Tüketim Harcamalarının Şehir Ekonomisine Katkısının Belirlenmesi: Kastamonu İlinde Bir Araştırma. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(3), 99-116.
- Işık, Ş. (2008). Türkiye'de Üniversitelerin Kentleşme Üzerine Etkileri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10, 159-18.
- Karataş, M. (2002). Üniversitelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmedeki Rolü ve Önemi (Muğla Üniversitesi Örneği). (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Kaşlı, M. ve Serel A. (2008). Üniversite Öğrenci Harcamalarının Analizi ve Bölge Ekonomilerine Katkılarını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Yönetim ve Ekonomi*, 15 (2), 99-113.
- Kelly, U. ve McNicoll I. (2011). The Economic Impact Of The University Of Kent. *The Kent Institutional Plan 2009-12*, Viewforth Consulting.
- Korkmaz, Ö. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Harcamalarının İl Ekonomisine Katkısı: Bayburt Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Analiz. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 29 (2), 233-250.
- Lewis, J. A. (1988). Assensing The Effect Of The Polytechnic, Wolverhampton On The Local Community. *Urban Studies*, 25, 53-61.
- Özbay, Ö. (2013). Üniversite ve Sosyal Çevresi: Niğde Üniversitesi ve Niğde. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4 (1), 1-63.
- Öztürk, S., Torun İ. ve Özkök Y. (2011). Anadolu'da Kurulan Üniversitelerin İllerin Sosyo-Ekonomik Yapılarına Katkıları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (16), 145-158.
- Öztürk, S., Torun İ. ve Sayın S. (2009). Üniversitenin Sosyo-Ekonomik Gelişmeye Etkisi: Kafkas Üniversitesi Örneği. *İktisat Dergisi*, 491, 71-84.

- Savaş, V. (1986). *Kalkınma Ekonomisi*. 4. Baskı, Yayın No: 85, İktisat Dizisi: 8. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Selçuk, G. N. (2012). Atatürk Üniversitesi Öğrencilerinin Harcamalarının Analizi ve Erzurum Ekonomisine Katkısı. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16 (3), 317-330.
- Sevüktekin, M., Nargileçekenler M. ve Çetin İ. (2012). Uludağ Üniversitesi Öğrencilerinin Sosyo-Ekonomik Profil Araştırması. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakülte Dergisi*, 2, 99-128.
- Stokes, K. ve Coomes P. (1998). The Local Economic Impact of Higher Education: An Overview of Methods and Practice. *The Association for Institutional Research for Management Research, Policy Analysis, and Planning*, Number 67, Spring, 1-16.
- Sudmant, W. (2009). The Economic Impact of the University of British Columbia. *Planning and Institutional Research*, UBC
- Sürmeli, F. (2008). *Anadolu Üniversitesi'nin Eskişehir'e Etkileri ve Şehrin Üniversite Algılayışı*. Eskişehir:Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Şahbudak E. ve Öztürk M. (2017). Üniversite-Kent Etkileşimi Bağlamında Sivas'ta Cumhuriyet Üniversitesi Algısı. *CÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 41(1), 45-62.
- Taşçı, D., Sürmeli F. ve E. Gökalp (2008). *Anadolu Üniversitesi'nin Eskişehir'e Etkileri ve Şehrin Üniversiteyi Algılayışı*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- TCMB, İnternet erişim adresi: <http://www3.tcmb.gov.tr/enflasyoncalc/enflasyonyeni.php>
- Temel R. ve Seker F. (2017). Yozgat ve Sosyo-Ekonomik Kalkınma: Bozok Üniversitesi'nden Beklentiler Üzerine Nitel Bir Araştırma. *İktisadiyat*, 1(1), 249-287.
- Tösten, R., Çenberlitaş İ. ve K. Gökoğlan (2013). Dicle Üniversitesi Öğrencilerinin Harcama Analizi ve Diyarbakır Ekonomisine Katkısı. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5 (10), 90-114.
- Yayar R., Karanfil N. ve Şeker H. (2017). The Econometric Analysis of Student Expenditures: A Case Study of Amasya University. *Business and Economic Research*, 8(2), 167-181.
- Yayar, R. ve D. Demir (2013). Gaziosmanpaşa Üniversitesinin Tokat İli Ekonomisine Etkisi. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 5 (8), 106-122.

